

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XXIII., číslo I

18. I. 2026 / neprodejné

Z OBSAHU Mariologie: Panenství Matky Boží

V tom záleží láska

Co psali J. R. R. Tolkien a C. S. Lewis o nebezpečí nesmrtelnosti

05

08

12

Foto: Mária Švecová / Člověk a Víra

Maria a vytrvalost v dobru

Vytrvat v dobru až do konce je tak velkým Božím darem, že – jak učí trident-
ský koncil – jde o čistý dar, který si sami
nemůžeme zasloužit. Podle učení svatého
Augustina dostanou milost vytrvalosti
všichni, kdo o ni Boha prosí a neomylně
ji obdrží každý, kdo o ni vytrvale prosí
až do konce života. Sv. Robert Bellarmin
píše, že tuto milost je potřeba vyprošovat
si den po dni, abychom ji den po dni také
dostávali.

Pokud je tedy pravda – a já to pova-
žuji za jisté – že všechny milosti, které
nám Bůh dává, k nám přicházejí skrze
Mariinu ruce, pak je také pravda, že i mi-
lost vytrvání v dobru dostáváme skrze
ni. A tuto milost skutečně obdržíme,
budeme-li ji Marii s důvěrou stále svěro-

vat v modlitbě. Sama tuto milost slibuje
všem, kdo jí v tomto životě věrně slou-
ží, jak jí vkládá do úst církev: „Ti, kdo se
namáhají se mnou, nezhřeší; ti, kdo mě
oslavují, budou žít věčně“ (Sir 24,30–31).

Abychom si uchovali život v Boží
milosti, potřebujeme duchovní sílu
k překonávání všech nepřátel naší spásy.
A tuto sílu dostáváme právě skrze Marii:
„Má je síla... skrze mě vládnou králové“
(Přisl. 8,14–15). Služebníci této velké
Paní jsou opravdu silní, aby přemohli
všechna pokušení pekla.

Maria je ona věž, o níž se ve Velepís-
ni říká: „Tvůj krk je jako Davidova věž,
vybudovaná s cimbuřími; visí na ní tisíce
štítlů, celé výzbroje hrdinů“ (Pís 4,4).
Ubohé duše, které se od této pevnosti

vzdálí! Sv. Bernard se ptá: kdyby slunce
přestalo svítit, co by na světě bylo než
tma, strach a zmatek? Stejně tak duše,
která ztratí úctu k Marii, upadne okamži-
tě do temnoty.

Není divu, že sv. German nazý-
val Pannu Marii „dechtem křesťanů“.
Jako tělo nemůže žít bez dechu, tak ani
duše nemůže žít bez důvěry a modlitby
k Marii. Skrze ni si s jistotou vyprosíme
a uchováme život v Boží milosti.

*Sv. Alfons Maria z Liguori'
red. upraveno*

1 LIGUORI, Alfons Maria. *Chvály mariánské*
[online]. Dostupné z: <https://librinostri.catho-lica.cz/download/SvAMLigChvMari-r0.pdf>

Útok na jesličky. Každoroční „vánoční tradice“ francouzské levice

Spor o vánoční jesličky se ve Francii stal jedním z nejsymboličtějších bojišť – na jedné straně o identitu, na druhé straně o sekularismus republiky.

Každý rok se vánoční tradice dostávají pod palbu sekulární levice, která odmítá jakoukoliv účast státních institucí na oslavách křesťanského svátku. Mezitím si však 79% Francouzů přeje, aby jesličky zůstaly součástí veřejného prostoru.

V roce 2025 tento spor opět propukl naplno – a jeho epicentrem se, jako obvykle, stalo město Béziers. Zdejší starosta Robert Ménard už jedenáctý rok po sobě vystavuje jesličky v budově radnice, a to navzdory opakovaným soudním rozhodnutím, která nařizují jejich odstranění. Letos byla instalace doprovázena protesty organizovanými Ligou pro lidská práva (*Ligue des droits de l'Homme*) a dalšími sekulárními organizacemi. Ménard, jako každoročně, odpovídá protiargumentem masové podpory: „Každý rok máme 20 až 25 tisíc podpisů v pamětní knize. Lidé to milují!“

Jesličky tedy zůstávají – na kolečkách, připravené k rychlému přemístění, pokud přijde další soudní příkaz. Jde o jakýsi moderní ekvivalent Drzymalova vozu z pruského záboru – polského symbolu odporu proti nesmyslným germanizačním zákonům počátku 20. století. Když úředníci prohlásili, že vůz stojící na jednom místě déle než den je budova, Drzymala své obydlí posouval, aby dokázal, že jeho vůz není nemovitost a on v něm může dál bydlet. Ačkoliv Béziers poutá mediální pozornost, podobné spory probíhají současně v mnoha dalších francouzských městech a obcích.

V roce 2017 soud nařídil odstranění jesliček z radnice v Perpignanu. V roce 2025 úřady našly „kompromisní“ řešení: expozici přesunuly do nedaleké Loge de Mer – budovy přidružené k radnici, ale formálně její součástí není. „Ještě krásnější než dřív,“ zdůraznil jeden z mediálních komentářů. V únoru 2025 bylo město Beaucaire (departement Gard) pokutováno částkou 103 000 eur za to, že navzdory soudním rozhodnutím jesličky neodstra-

Foto: entrevue.fr

nilo. Starosta z politické strany *Reconquête* (Rekonkvista) reagoval tím, že nainstaloval... rozdělené jesličky. „Provensálský zázrak způsobil, že se betlém najednou nevešel pod schody,“ ironizoval v médiích. Šlo o chytrý „obchvat zákona“, který byl v Beaucaire použit po soudním rozhodnutí zakazujícím vystavení celého betléma uvnitř radnice. Scéna Narození (Marie, Josef, Ježíšek, jesle, chlév atd.) byla umístěna před radnicí, do veřejného prostoru, kde jsou pravidla méně přísná.

Zároveň část *santons* byla vystavena uvnitř radnice. *Santons* jsou tradiční provensálské figurky (pekař, pastýř, rybář, pradelna, notář apod.), které tvoří součást provensálského betléma, ale nejsou náboženskými postavami. Tyto figurky starosta umístil uvnitř radnice s odůvodněním, že jde o „prvek folkloru“, a tudíž neporušují zákaz zobrazování náboženských symbolů. Celý betlém je tedy vystaven, ale ne na jednom místě, čímž se vyhýbá dalším soudním rozhodnutím za porušení principu sekularismu. V Asnières-sur-Seine se spor netýká jen samotného betléma, ale také „práva nazývat věci pravými jmény“. Starosta Manuel Aeschlimann byl levicí opakovaně obviňován z „katolického entristu“ – tedy z katolického aktivismu

narušujícího státní neutralitu. Záležitosti týkající se umísťování náboženských prvků ve veřejném prostoru se zde pravidelně dostávají k soudům a prefekturám.

V Amiens sice jesličky nevyvolaly žádné právní protesty – staly se však obětí vandalizmu. Pachatel rozbil ochranné sklo, rozházel figurky a malému Ježíškovi... uřízl hlavu. Místní obyvatelé okamžitě instalaci obnovili, protože to vnímali jako obranu místní tradice. Na rozdíl od velkých měst udržují venkovské komunity tradici většinou bez sporů. V obci Gavrus (Normandie) vznikla nová instalace jesliček, vytvořená dobrovolníky jako součást širší „betlémové stezky“, která zahrnuje 12 obcí a 20 km tras, propojující kulturu, řemesla a farní život.

Podle průzkumů si drtivá většina Francouzů přeje jesličky ve veřejném prostoru. Podle průzkumu agentury CSA pro *CNEWS*, *Le Journal du Dimanche* a *Europe 1* podporuje přítomnost jesliček na radnicích až 79% Francouzů. U mladých lidí tento podíl činí dokonce 92%. Zarážející není jen vysoký počet podporovatelů vánočních tradic, ale i to, že oslavy Vánoc překračují politické a společenské hranice.

PCH24.pl

Papež Lev poklekl na prahu Svaté brány a ukončil jubileum

Do Říma přišlo pro milosti Jubilea přibližně 32 000 000 lidí. Jsme zváni, abychom pokračovali v naději. Papež Lev XIV. zavřel Svaté dveře baziliky svatého Petra 6. ledna 2026 v 9:41, čímž uzavřel 28. jubileum v dějinách katolické církve.

Foto: vatican.va

Jen něco málo přes rok po jeho otevření papežem Františkem 24. prosince 2024 jeho nástupce poklekl v modlitbě na prahu, než jednu po druhé zavřel dvojce těžké dveře, kterými v roce 2025 prošly miliony poutníků.

Obřad se konal za přítomnosti italského prezidenta Sergia Mattarellého.

Tyto bronzové dveře, které se nacházejí napravo od lodi kostela a otevírají se pouze během svatých let a od roku 1500 označují jejich začátek, budou poté zevnitř baziliky utěsněny cihlovou zdí, v níž bude uložena schránka s klíči.

Zamyšlení papeže Františka

Slovo „poutník“ nás nutí přemýšlet o chůzi, a proto bych vám chtěl popřát, abyste byli vždy lidmi v pohybu. V každém věku: děti, mladí lidé, dospělí, senioři, vždy kráčející, nikdy ne na místě, nikdy už tam, vždy s touhou jít vpřed.

Ale „poutník“ je ten, kdo nejen kráčí, ale má cíl, a to konkrétní cíl: cílem poutníka je svaté místo, které ho přitahuje, které ho motivuje k cestě, které ho posiluje v jeho únavě.

V případě jubilea jsou cílem dveře. Zvláštní, že? Svaté dveře.

Samozřejmě je to symbol: Svaté dveře představují Ježíše Krista, Jeho tajemství spásy, které nám umožňuje vstoupit do nového života, osvobození od otroctví hříchu, svobodní milovat a sloužit Bohu a bližnímu.

Lev XIV. poté slavil mši Zjevení Páně u hlavního oltáře a v poledne se s věřícími na náměstí svatého Petra pomodlil Anděl Páně.

Papež pronesl mariánskou modlitbu z lodžie baziliky, čímž dodal události zvláštní slavnostní charakter.

Aleteia

SLOVO KNĚZE

To nám ten rok pěkně začíná, by si mohl mnohý povzdychnout při i velmi zbežném sledování světového i tuzemského dění.

Tu Turek, tam nová vláda, za mořem Venezuela, na severu Grónsko, na východě válka na Ukrajině a do toho všeho ještě novoroční projevy ze všech stran, to vše korunováno všemi možnými (hlavně asi nikdy nekončícími) debatami ve všech možných i nemožných médiích. Jo, a málem bych zapomněl na rozpočet (minulý i budoucí).

Další velice mediálně pokrytou událostí ze začátku každého roku je známý Dakar, který, pravda, již léta nekončí v africkém městě a nyní se jezdí v Arábii, ale stále se jezdí po poušti. A právě tento závod by nás mohl inspirovat k tomu, abychom ve svém každodenním shonu dokázali alespoň na chvíli prchnout od toho všeho ve světě i doma na poušť. Někdy mi připadá, že hlavní úloha médií je nenechat nás odpočinout a stále promlouvat k lidu, aby lidu nedopřála ani chvilku klidu.

Zkusme si tedy jako novoroční předsevzetí každodenní „výlet na poušť“, ne do řevu motorů a všeho toho cirkusu, jakým je motorsport, leč třeba do ticha, ať již doma, nebo třeba v lese, nejlépe však v chrámu Páně, neboť právě tam je přítomen Ten, který nám rozumí, protože nás zná lépe než známe sami, a právě On nám může pomoci s tím, abychom poznali sami sebe a to, co je pro nás a pro náš život opravdu důležité. Neměli bychom přece zapomínat na to, kým jsme se stali při křtu a co je od té chvíle naším cílem, kterému jsme každým dnem (nebo bychom měli být) blíže.

Přeji Vám všem, aby tento rok byl pro každého vpravdě požehnaný, a dá-li Bůh a dožijeme-li se jeho konce, abychom při ohlédnutí zpět mohli děkovat Bohu, že jsme svému cíli blíž.

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem.
administrátor farnosti Zruč nad Sázavou

USADIL SE V KAFARNAU, ABY SE NAPLNILO, CO BYLO ŘEČENO ÚSTY PROROKA IZAIÁŠE

25. leden 2026 – 3. neděle v mezidobí – Mt 4,12–23

Jan Zlatoústý

Nikomu nelze vyčítat, že se nevystaví nebezpečí, ale že v něm neobstojí mužně, když nastane. Odchází tedy z Judska, čímž krotí zášť Židů; zároveň svým pobytem v Galileji naplňuje prorocství a snaží se získat učitele celého světa (Mt 4,18–22). Všimni si také, jak našel důvod odejít od Židů k pohanům. Když poslali předchůdce do okovů, přiměli tím Ježíše přejít do Galileje pohanů.

Je třeba si také povšimnout, že nemluví o smyslovém světle a tmě: o světle řekl „velké světlo“, které se jinde nazývá „pravé světlo“ (Jan 1,9), a když vysvětluje tmu, nazval ji stínem smrti. Dále ukazuje, že jej neobjevili vlastním hledáním, ale zjevil jim ho Bůh, když řekl, že světlo vyšlo a zazářilo. Neběželi za světlem jako první, protože lidé byli před Kristovým příchodem v krajním neštěstí. Nechodili v temnotách, ale seděli — což bylo znamením, že nedoufali v osvobození. Nevěděli, kam jít, a pohlaceni temnotou seděli, protože už nebyli schopni stát. Temnotou se zde nazývá blud a bezbožnost.

Augustin

Kdyby byl totiž vyvolen učený, mohl by někdo říci, že si vyvolení zasloužil svou učeností. Náš Pán Ježíš Kristus však chtěl pokořit pyšné, a proto nechtěl získat rybáře pomocí rétora, ale pomocí rybáře získal císaře. Cyprián byl velký řečník, ale před ním byl rybář Petr.

Jeroným

Všimni si, že existují dvě Galileje: jedna, která se nazývá židovská, a druhá pohan-ská. Byla rozdělena za časů Šalomouna, který dal dvacet měst v Galileji Chirámovi, králi Týru (1 Kr 9,11), a tato část se potom nazývala Galilea pohanů, zbytek patřil Židům. Anebo je třeba číst „za Jordánem Galilea pohanů“, takže lid, který seděl či kráčet ve tmách, uviděl světlo.

Domenico Ghirlandaio: Povolání apoštolů (1481)

V žádném případě ne malé jako světlo ostatních proroků, ale veliké: světlo toho, který v evangeliu říká „Já jsem světlo světa“ (Jan 8,12). Těm, kdo sídlili v kraji stínu smrti, vzešlo světlo. Rozdíl mezi smrtí a stínem smrti je podle mne ten, že smrt se týká těch, kdo se skutky smrti došli do podsvětí, a stín smrti těch, kdo sice hřeší, ale ještě neodešli z tohoto života. Mohou činit pokání, budou-li chtít.

Raban

Dvě lodě jsou obrazem dvou církví: povoláné z obrázky a povoláné z neobrázky. A každý věřící se stává Šimonem, když poslouchá Boha, Petrem, když vyznává svůj hřích, Ondřejem, když statečně snáší námahy, a Jakubem, když bojuje proti svým zlým návykům.

Tomáš

A Janem, když všechno připisuje Boží milosti. A jen čtyři povolání jsou uváděna jako znamení, že Boží hlasatelé byli povoláni ze čtyř světových stran.

Remigius

Označují také čtyři hlavní ctnosti: rozumnost odkazuje na Petra – pro poznání Boha; spravedlnost na Ondřeje – pro statečné jednání; mravní síla na Jakuba – pro boj s ďáblem; mírnost na Jana – pro působení Boží milosti. A když se dodává, že „hlásal evangelium o království“, je to pro ně poučením, že nemají hlásat bludy ani báje, ale spásu. Mezi „učit“ a „hlásat“ je však rozdíl: učí se přítomné, ohlašuje budoucí. Učil přítomné příkazy a hlásal budoucí zaslíbení.

Pseudo-Chrysostom

Nekázal hned o spravedlnosti, kterou všichni znali, ale o pokání, které všichni potřebovali. Kdo by se tedy odvážil říci: „Chci být dobrý, ale nemohu“? Pokání je nápravou vůle.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catenaaurea.sk

MARIOLOGIE: PANENSTVÍ MATKY BOŽÍ

Dnes bych se rád věnoval ustavičnému panenství nejblahoslavenější Matky Boží.

Panenství obecně je snad ve všech náboženských kulturách považováno za výraz čistoty, nedotčenosti, neporušenosti, zasvěcení. Obsah naší víry tvoří jak věci přímo zjevené Bohem, tak i skutečnosti, které z nich logicky vyplývají nebo na ně mají nepochybnou návaznost. Byla-li Maria Matkou Božího Syna a nazývaná milostiplnou, nebylo problémem uzнат její neposkvrněnost, včetně jejího vlastního neposkvrněného početí v těle její matky.

Tak můžeme pohlížet i na Mariino panenství. Už jsme připomněli, že jejím původním úmyslem bylo být zasvěcenou Bohu. Všimněme si – ten údiv „*jak se to stane, vždyť muže nepoznávám*“ při andělově zvěstování je vyjádřen přítomným časem. A to je důležité. Církev učí, že Maria byla pannou před porodem, ale i při porodu a po porodu. „*U Boha není nic nemožného*“, říká archanděl Gabriel. Lidem zaměřeným pouze biologicky a fyzikálně to arci připadá nemožné: jako ostatně i kterékoli jiné zázraky, ke kterým nepochybně během dějin spásy došlo a ještě dojde. Vždyť je v Boží moci učinit výjimku z řádu, pokud má k tomu Stvořitel pádný důvod. A ten tu byl, když šlo o spásu celého lidstva.

Ovšem pozor, nejde nám jen a jen o to tělesné: Mariino panenství v sobě obsahuje tzv. *virginitas mentis* – tj. stále panenské smýšlení – dále *virginitas sensus* – tj. osvobození od nezřízených hnutí pohlavní žádostivosti – a konečně tedy *virginitas corporis*, tj. neporušenost těla.

Mariino aktivní panenské početí Božího Syna předpověděl již ve Starém Zákoně prorok Izaiáš v proslulém proroctví o Emanuelovi, jehož počne čistá dívka. Souvislost vyžaduje význam panna, protože co by to bylo za mimořádné znamení, kdyby „mladá žena“ počala a porodila? Ne, je důvod věřit, že Maria počala z Ducha svatého bez spolupůsobení muže, jak to vyznáváme v *Credu*:

Jenž se počal z Ducha Svatého – případně skrze Ducha Svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem. Zajímavé je i starozákonní proroctví Ezechiellovo o zavřené bráně nebo slova Velepísně o uzavřené zahradě a zapečetěném prameni.

Omilostněná Anna Kateřina Emmerichová ve svém vidění spatřila, že Boží Syn přišel na svět, aniž Maria trpěla porodními bolestmi a tím, co s nimi souvisí. Ale i kdyby, a jen že by se o tom z cudnosti nepsalo: lidé se zajisté měli původně množit, ale jinak a čistším způsobem. *Rozmnožení porodních bolestí* ženy, které ohlašuje Bůh při vyhnání prvních lidí z ráje, rovněž odpovídá možnosti, že akt plodivého spojení muže a ženy neměl vypadat tak, jak nyní běžně vypadá.

Maria byla tedy pannou při porodu. Způsob porodu v Betlémě měl v sobě charakter nadpřirozeného. Bližší určení, v čem po stránce fyziologické spočívá panenská neporušenost při porodu, nenáleží k víře Církve. Lidově řečeno: nehrabeme se v podrobnostech. Teologické vysvětlení pouze uvádí tělesnou neporušenost při porodu do souvislosti s osvobozením od nezřízené žádostivosti, jak už bylo zmíněno: byla u ní jedinečná nadvláda duchovních sil nad tělesnými orgány a pochody. Z toho vyplývá, že Maria při Ježíšově zrození si počínala úplně aktivně, jak naznačuje i Písmo svaté; *zavinula ho do plének a položila do*

Antonello da Messina: Panna Maria čte (cca 1460–1462)

jeslí. Tímto způsobem lze vysvětlit odstranění tělesné bolesti, která bývá s porodem u každé ženy spojena.

Někdo se pozastaví nad slůvkem v Lukášově evangeliu, že *porodila svého prvorozeného syna*. Proč ne *jediného*? Ten výraz *prvorozený* je tam kvůli zdůraznění následné povinnosti toho syna, který se narodil ženě jako první dítě, představit po 40 dnech v jeruzalémském chrámě, jak to předpisoval Mojžíšův Zákon, jehož platnost stále trvala. Tento akt si připomínáme o Hromnicích.

Ve prospěch ustavičného panenství Matky Boží se vyslovila i řada církevních Otců už od 2. století: Justin, Irenej, Ignác z Antiochie, později Ambrož, Jeroným a další. Ke znázornění tajemství Mariina panenství užívají Otcové i teologové různě.

ných analogií: Kristus vystoupil ze zapečetěného hrobu, prošel zavřenými dveřmi, sluneční paprsek také projde sklem a lidská myšlenka vyjde z pevné hlavy.

Katoličtí i pravoslavní křesťané stojí pevně za faktem Mariina panenství, na rozdíl od různých i třeba křesťanských racionalistů. Je ovšem zajímavé, že současná nebo novější protestantská teologie odmítá panenství Mariino – připouští, že je jen vyvolenou Matkou, ale nikoli Pannou – zatímco jejich „otcové zakladatelé“ Luther nebo Zwingli se rozhodně k stálému panenství Mariinu hlásili! Náš Jan Hus také.

Že liturgie dává Marii přídomek *vždy panna – semper Virgo* – už jsem zmínil. Veršik „*po porodu jsi, Panno, zůstala neporušená*“ ukazuje i na přesvědčení o dalším setrvání Mariině v panenském stavu, tedy že zůstala pannou i po porodu. O tom aspoň nepřímě svědčí svěření Panny Marie do ochrany svatého Jana: kdyby měla nějaké další vlastní děti nebo se po smrti sv. Josefa za někoho dalšího provdala, nemusel by Ježíš ustanovit apoštola Jana za jejího poručníka.

Kdo nechce věřit, věřit nebude a vždycky si najde nějaké ale. My ovšem věříme a chceme být ve víře pevní. Proto zde uvádím i ta zdůvodnění, která mohou naši víru utvrdit i posílit. Jsou a zůstávají platné tři momenty Mariina panenství: pannou byla při početí, pannou při porodu, pannou zůstala.

Panno slavná, oroduj za nás!

P. Jan Gerndt

P. Mgr. Jan Gerndt
emeritní farář ŘKF Praha-Zbraslav

PŘEDSEVZETÍ A JINÉ NEŘESTI

Existuje zvláštní druh optimismu, který se pravidelně objevuje koncem prosince.

Foto: Vojtěch Hlávka / Člověk a Víra

Člověk ho pozná podle toho, že si koupí diář, který nikdy předtím nepoužíval, běžec-ké boty, kalhoty o číslo menší (protože „do léta to nějak půjde“) a s vážnou tváří oznámí, že „tentokrát už je to doopravdy“. Říkáme tomu novoroční předsevzetí – drobný liturgický úkon moderní doby, při němž se starý člověk symbolicky ukládá k ledu a nový se má narodit 1. ledna.

Křesťan se v této atmosféře ocitá v mírných rozpacích. Na jednu stranu ví, že touha po změně je dobrá a lidská. Na druhou stranu tuší, že realita bude podrobena zkoumání ve chvíli, kdy nadšení vyprchalo, diář zeje prázdnotou, nové boty mají stále podezřele čisté podrážky a kalhoty, světe div se, škrtí. Právě tehdy se totiž ukáže, zda šlo o ctnost, nebo jen o krátký pocit morální převahy nad svým prosincovým já.

Křesťanská tradice přitom nabízí překvapivě realistický pohled. Neříká nám, abychom se stali novými lidmi „od nového roku“, ale abychom začínali znovu každý den. Obrácení není jednorázová akce, kterou můžeme prostě jen tak udělat a poklepat se po rameni. Nepracuje s ideálním já, ale s tím skutečným – unaveným, roztěkaným, často nedůsledným. A přesto schopným růstu. Ježíšovo podobenství o rozsévání ukazuje, že problém nebývá v semeni, ale v půdě. Slovo je dáváno štědře, ale nese ovoce jen tam, kde je přijato s pochopením, vytrvalostí a vnitřní svobodou. A zde leží klíč k dobrému předsevzetí: ne v množství plánů, ale v péči o půdu vlastního života.

Navrhuji proto letos zapomenout na seznam deseti předsevzetí, z nichž polovina se týká hubnutí a alespoň jedno sebe-poškození ve formě odpírání si kávy. Zkusme si každý den odpovědět na tři prosté otázky: Učím se něco, co prohlubuje mou víru? Sdílím ji s odvahou a pokorou? Jsem schopen se vzdát něčeho, co mě ovládá víc, než bych si chtěl připustit? Takové předsevzetí se totiž nedá splnit jednou provždy. Dá se jen znovu a znovu žít.

Mgr. Magdaléna Misterková
publicistka

KDE JE TVŮJ POKLAD, TAM BUDE I TVÉ SRDCE

Jak jednoduše a jasně ta věta z Matoušova evangelia zní. A stejně nám dělá problémy.

V poslední době mne hodně nemile překvapilo, kolik mých známých, kteří se cítí být věřícími, doslova čiší nenávistí, pokud dojde na politiku. Jako by zapomněli na Ježíšovo přikázání lásky i vůči nepřítelům. Jiný můj známý, taktéž proklamovaný věřící, si při osobním setkání povídá o nejnovějších aplikacích pro mobilní telefony, další moje kamarádka se dovede bavit jediné o pejscích a ekologii, jiná jenom o vaření a pečení... Znam i jednu věřící ženu, jejíž den nezačíná a nekončí modlitbou, ale pravidelným usednutím k televizi, kde začne sledovat pořady „na vypnutí mozku“ – různé hrané talk show, různé povrchní seriály, případně dokudramata o sériových vrahách v ČR.

Nic proti, každý má svoje koníčky. Jen je otázkou, zda nepřevažují právě jenom ony. Nebo jestli jsme nenaběhli svodům moderních trendů. Třeba tolik propagované ježdění na kole považuji za komerčně podporovaný moderní trend. Protože za mých mladých let jsme kola používali maximálně na přesun mezi dvěma vesnicemi nebo pro jízdu na nákup do nejbližší samoobsluhy. Samozřejmě jsme neměli žádné výstavní kusy, ale tzv. plečky.

V dnešní době ale musíte mít kolo stylové, abyste se s ním mohli ukazovat, drahé skoro jako ojeté auto, a k tomu podobně drahé vybavení. Musíte se ukázat, že žijete moderně – a že na to máte. Spousta lidí pak o víkendu vyváží kola vlakem na výlet, někde na rovině udělají těch padesát, šedesát kilometrů, a zase odvezou kolo vlakem domů.

Mimochodem, jeden z herců seriálu *Schimanski*, Eberhard Feik (ten s tím knírem), vášnivě rád jezdil na kole. Zemřel ve svých 50 letech na infarkt. Jak se posléze zjistilo, hlavní problém byl, že

Foto: Jiří Štáštka / Člověk a Vira

celý týden nesportoval, ani nijak zdravě nejedl, až teprve o víkendu sedl na kolo a udělal ony několik desítek kilometrů velké okruhy. Místo, aby namáhal tělo po malých dávkách každý den, a tělo tak trénoval, věnoval se aktivní námaze jen o víkendu. Podobně špatně a nezdravě se chová spousta těch, kteří dnes rádoby moderně sportují.

Čímž se vskutku širokým obloukem dostávám opět k víře. Mnozí z věřících „jezdí na víře“ jednou za týden, mezitím se chovají „nezdravě“. Hodnotí, posuzují, nadávají na druhé, sedí bezduše a bezduše u televize. Podle čeho se pozná, kde je jejich srdce? Kde je moje srdce? O čem nejraději mluvím? O čem nejvíce píšu na sociální sítě? S čím si nejvíc trápím hlavu?

Někdy je až děsivé, když se člověk zamyslí nad odpověďmi na tyto otázky.

Jan Lipšanský

*Jan Lipšanský
scenárista, novinář, spisovatel*

V TOM ZÁLEŽÍ LÁSKA

Kázání otce biskupa Antonína Baslera u příležitosti smírné pouti Modliteb za nejmenší na Svátek svatých Mládtek, konané dne 27. prosince 2025.

Milí bratři a sestry, milí přátelé,

zopakoval bych ještě jedenkrát poslední větu evangelia: „*Tehdy se splnilo, co je řečeno ústy proroka Jeremiáše: „V Rámě je slyšet hlas, pláč a velké bédování: Ráchel oplakává svoje děti. Není k utišení – už nejsou“*“ (Mt 2,13–18). A myslím, že Církev, Nevěsta Kristova a naše Matka, právě o svátku svatých dětí betlémských na celém světě dělá něco podobného. Protože celosvětová statistika loňského roku 2024 ohledně nenarozených zabitých dětí je zdrcující a velmi smutná. Potrat představoval v roce 2024 přes 42% všech lidských úmrtí. Počet více než 45 milionů nenarozených dětí převyšoval celkový počet vojenských a civilních obětí první světové války v letech 1914–1918. Počet umělých potratů v roce 2024 rychle převýšil počet úmrtí na přenosné nemoci (což bylo necelých 13 milionů), úmrtí na rakovinu (8 milionů), na komplikace spojené s kouřením (5 milionů), zatímco při dopravních nehodách zemřelo 1,35 milionu lidí. Údaje o potratech byly čerpány ze Světové zdravotnické organizace.

Každá smrt nenarozeného dítěte je smrt drahocenné lidské bytosti

Je však dobře to vědět, abychom vnímali každou smrt nenarozeného dítěte jako smrt drahocenné lidské bytosti, připravené o právo na život. Ačkoliv zůstávají beze jmen, oplakáváme je, i budoucnost, která jim byla odepřena. Ale nezůstáváme jen u toho. Kromě velkého úsilí o konkrétní pomoc těhotným ženám na lidské rovině (zvláště těm nečekaně těhotným), které vyvíjí Hnutí pro život například třeba svou Linkou pomoci v těhotenství či prosazováním legislativních opatření typu „hlídačkovně“, jsou velkou pomocí na rovině nadpřirozené pravidelné modlitby a mše svaté, obětované za obnovení kultury života. Dnes máme ale

Foto: Petr Synek / Člověk a Víra

na mysli ještě další realitu, a tou je smír – konáme smírnou pouť za tyto nenarozené, i za rodiče a lékaře. Jak je to myšleno? V evangeliu sv. Jana stojí: „*Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí.*“ (Jan 8,32) V listu Římanům pak píše sv. Pavel: „*Aby Bůh ukázal svou spásnou spravedlnost, ustanovil svého Syna jako smírnou oběť v jeho krvi*“ (Řím 3,25) V poslední větě dnešního prvního čtení jsme pak slyšeli: „*On je smírnou obětí za naše hříchy, a nejen za naše, ale i za hříchy celého světa.*“ (1 Jan 2,2) A ve čtvrté kapitole téhož Janova listu čteme: „*V tom záleží láska: ne že my jsme milovali Boha, ale že On si zamiloval nás a poslal svého Syna jako smírnou oběť za naše hříchy.*“ (1 Jan 4,10) Takže je ve hře pravda a spravedlnost.

Pravda je v tom, že zlo je zlo a hřích je hřích...

... a to nikdo sebelepším řečmi neskryje ani nepřemaluje, ani dnešní liberálové. A spravedlnost je v tom, že za zlo náleží trest, má-li spravedlnost zůstat sprave-

dností. Za těžký hřích, což je vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona ve věci důležité, tedy náleží ztráta milosti posvěcující a tím věčné zavržení. Ale Bůh je láska, láska nekonečná, proto hříchy celého lidstva za celé jeho dějiny vzal na sebe, jak říká sv. Jan Křtitel: „*Hle, Beránek Boží, který na sebe bere hříchy světa.*“ (Jan 1,29) A za tyto hříchy zaplatil svým nekonečným utrpením a smrtí, proto mohou být odpuštěny, jsou-li uznány a litovány. A jen On – člověk, který je zároveň Synem Božím – mohl dát své oběti onen potřebný, nekonečný rozměr. Stal se tedy zástupnou, smírnou obětí za celé lidstvo, za jednoho každého z nás. Ale my, církev, jsme jeho součástí, jeho tělem, údý, a proto je na místě, abychom se i my stávali jakousi obětí, liturgie dokonce říká: „*obětí úplnou a ustavičnou*“ (III. eucharistická modlitba), nebo „*dokonalou a živou obětí*“ (IV. eucharistická modlitba) a proto jsme zde, a proto opravdová, vědomá účast na mši svaté je právě toto. Všechno svoje utrpení, práci a vůbec ži-

vot – můžeme připojit k nekonečné oběti Božího Syna za spásu duší a na smír za strašné zločiny lidstva, k nimž vraždění nenarozených bezesporu patří. A to i kdyby se hříšníci neobrátili, přesto je třeba, abychom se my, kterým se dostalo poznání a vidění této reality, připojili k oné smírné oběti Božího Syna, a činíme to právě při zpřítomnění této jeho oběti, což je každá mše svatá. Ovšem, těm, kteří tyto věci páchají, pokud se neobrátní, hrozí věčné zavržení i nadále.

Smírná oběť Anička Zelíková

Milí přátelé, toto vše by pro nás nemělo být jenom nějakou teoretickou informací, toto by mělo proměnit naše prožívání, naši účast na každé mši svaté, do níž pak tím pádem nebude patřit jenom ta hodinka liturgie – tedy mše svatá, ale celý náš den, případně týden, pokud se člověk dostane na mši svatou pouze v neděli. Jsou ale i tací, kteří od Pána dostali dar připojit se k jeho nekonečné smírné oběti způsobem mimořádným, jako byla např. Anička Zelíková.

Anička přišla na svět jako první dítě rolníka Aloise Zelíka a jeho manželky

Anny 19. července 1924 a o osm dní později byla ve farním kostele sv. Bartoloměje v Napajedlích pokřtěna jménem Anna Františka. Velký vliv na její výchovu měly sestry sv. Kříže, jejichž školy navštěvovala. Důležitým okamžikem se pro ni stalo první svaté přijímání, k němuž přistoupila 25. května 1933. Už tehdy zatoužila zcela se obětovat Bohu. O čtyři roky později se třináctiletá Anička rozhodla obětovat svůj život za posvěcení kněží a stát se karmelitkou. Rozhodující chvíle jejího života však měla přijít už brzy. Na Zelený čtvrtek 14. dubna 1938 se náhodně, z rozhovoru své matky se sousedkou, dozvěděla o zabíjení nenarozených dětí. Byla tím vnitřně hluboce otřesena a nabídla se Bohu jako smírná oběť za tyto hříchy. Následujícího dne, na Velký pátek, svou nabídku před vystavenou Nejsvětější svátostí obnovila. Tu se rozkašlala a následovalo první chrlení krve z plic. Nemoc, která ji pak pomalu stravovala, vnímala jako Boží odpověď na svou nabídku. V den svátku Narození Panny Marie 8. září 1938 složila na Svatém Hostýně slib čistoty. Do kláštera karmelitek pro nemoc vstoupit nemohla, byla však při-

jata do III. řádu a přijala jméno Marie od svátostného Srdce Ježíšova. Řeholní sliby skládá 10. září 1941 a o pár hodin později, ve čtvrtek 11. září 1941 v ranních hodinách, umírá se šťastným úsměvem na rtech a se slovy: „Všechno je tak krásné. Nechtěla bych s nikým měnit. Miluji Ježíše, mám ho tolik ráda.“

Jistě ne každého volá Pán k takovému radikálnímu kroku, ale skrze mši svatou a trpělivé snášení každodenních obtíží je možné přinášet smír za nenarozené děti, rodiče i lékaře pro každého z nás. Kéž se tak stane. Amen.

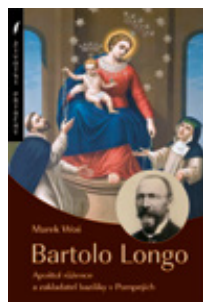
Mons. Antonín Basler

*Mons. Mgr. Antonín Basler
pomocný biskup olomoucký*

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Marek Woś: *Bartolo Longo: Apoštol růžence a zakladatel baziliky v Pompejích*

Podivuhodný život sv. Bartola Longa (1841–1926), kdysi spiritisty a kněze satanistické sekty, dokládá, že Bůh povolává ke svatosti každého. Svatořečen byl 19. října 2025.
Brož., 224 s., cena 279 Kč

Eamon Tobin: *Kroky k usmíření*

Máloco je v evangeliu tak jasné jako Ježíšův pokyn, že máme odpouštět. Znamý exercitátor otec Tobin sepsal už před lety velice nízkoprahové pojednání o tom, jak a proč odpouštět druhým, Bohu, církvi i sobě samým, a velice trefně odpovídá na řadu souvisejících otázek.

Brož., 122 s., cena 249 Kč

ODKAZ MARGARET THATCHEROVÉ JE KLÍČEM K POROZUMĚNÍ DNEŠNÍ EVROPĚ

„Uplynulo 100 let od narození jedné z největších osobností světové politiky sedmdesátých a osmdesátých let minulého století, Margaret Thatcherové. Její historická úloha musí být známá i dnešním studentům. A vzhledem k tomu, kam dnešní svět směřuje, je to o to důležitější,“ pronesl Václav Klaus na přednášce pro studenty Národohospodářské fakulty VŠE dne 22. října 2025.

(...)Tím, co vykonala, není politikem už dávno zapomenuté minulosti. O co usilovala, je vysoce aktuální i dnes. Ideové a politické souboje, které vedla, mají svou platnost a svou relevanci stále. Na VŠE jsou jistě ještě pamětníci mimořádné události, kdy Margaret Thatcherová spolu se mnou – tehdy předsedou Poslanecké sněmovny našeho Parlamentu – odhalovala na náměstí před budovou školy sochu Winstona Churchilla. Bylo to ve velmi mrazivý den 17. listopadu 1999, v okamžiku 10. výročí listopadu 1989, který ona svým oblečením, vhodným snad pro Londýn, ale ne pro Prahu, velmi podcenila. Museli jsme ji potom dlouho „rozmrazovat“ v mé parlamentní kanceláři.

Foto: Editor5807 / wikimedia

Jiná než běžní politikové Západu

Ekonomové by si hlavně měli pamatovat a své studenty vyučovat, jaké ekonomické postoje Margaret Thatcherová zastávala a jaké významné bitvy v době svého premiérování – od roku 1979 do roku 1990 – vyhrála.

V každém případě je mimo veškerou pochybnost, že svou vlastní zemi právě ona – a z pohledu mnohých z nás výrazně pozitivně – ovlivnila a změnila. Je smutné, že v její politické straně, v britské Konzervativní straně, žádné velké oslavy letos nebyly. Tato strana se jejího odkazu zřekla. Jev, který v politice není nijak výjimečný.

Určitě toto stoleté výročí neměla důvod slavit současná labouristická vláda a její premiér, který – při evidentním nezvládnutí své vládní funkce (anebo právě proto) – o to usilovněji zakládá koalici

ochotných a zcela nezodpovědně přispívá k vyvolání války v Evropě. Ať ale dnešek nesrovnává s Mnichovem v roce 1938. Tehdy šlo o něco úplně jiného. (...) I v komunistickém Československu sedmdesátých a osmdesátých let u nás nebylo málo těch, kteří Lady Thatcher vnímali jako zcela mimořádnou osobnost. Nebylo to obtížné. Bylo zřejmé na první pohled, že byla v mnoha ohledech jiná než běžní politikové Západu. Byli jsme si už tehdy vědomi toho, že se jí podařilo vrátit Velkou Británii zpět ke kapitalismu, od něhož se začala tato země v poválečné době více a více odvracet. Věděli jsme, že rozhodně hájila to, na co Evropa začínala stále více zapomínat: byly to základní konzervativní hodnoty jako svobodný trh, volný obchod, politická svoboda a pluralita. Věděli jsme, že vyhrála mnohé i námi za komunismu

sledované bitvy, zejména zcela klíčovou stávkou horníků, která porážkou mocných odborů změnila ekonomickou a politickou atmosféru v zemi. Do té doby odbory diktovaly i soukromým firmám. (...) Věděli jsme, že se důsledně stavěla proti komunismu a socialismu ve všech jejich podobách a převlecích a že, spolu s Ronaldem Reaganem, svým neústupným postojem vůči sovětskému komunismu významně přispěla k jeho pádu. (...)

„Třetí cestou“ do třetího světa

Názory Margaret Thatcherové, její postoje a politiku jsme obdivovali. Ve všech těchto třech věcech byla mimořádná. O významných kontinentálních politických tehdejší doby – kteří propadli iluzi tzv. helsinského procesu a věřili, že se s komunistickým Sovětským svazem dá domluvit – jsme si mysleli, že podstatu

Foto: wikimedia

socialismu a komunismu vůbec nepochopili. Už tehdy jsme byli přesvědčeni, že nám jen rasantní politické postoje Ronalda Reagana a Margaret Thatcherové mohou pomoci změnit naše životy, i když jsme – a musím smutně říci, že bohužel jen někteří – věděli, že největší úkol je na nás samotných. (...) Margaret Thatcherovou jsem vysoce oceňoval a považoval ji za svůj politický vzor. (...) Důležité pro nás bylo zejména to, že nám i naslouchala. V politice vzácný jev.

Důsledně se stavěla proti všem variantám tzv. „třetích cest“ – a právě o totéž tehdy usilovala první generace našich polistopadových politiků. Chtěli jsme „cestu první“ – a tou byl kapitalismus. Z té doby pochází i můj dodnes citovaný výrok, který jsem řekl v Davosu v lednu 1990, že třetí cesta je tou nejrychlejší cestou do třetího světa.

Důraz paní Thatcherové na deregulaci a privatizaci britské ekonomiky se výrazně prosadil i v naší ekonomické transformaci. I ve Velké Británii bylo díky poválečné socializační éře co deregulovat a co privatizovat. Po druhé světové válce byly ve Velké Británii znárodněny hutě, doly, elektrárny a doprava. Pomoc britské premiérky byla pro nás ve složité transformační chvíli důležitá. Pomohla nám nejenom silnými slovy, ale i tím, že na naše ministerstvo financí, které jsem tehdy řídil, poslala svůj tým. Aby tam s námi seděl. (...)

Projev v Bruggách: rizika pro naši dobu

Dovoluji si zmínit i to, že jsme i v době

komunismu měli – alespoň někteří – nemalé pochybnosti o nekriticky přijímaném projektu evropské integrace, který už tehdy prodělával velmi problematické posuny. Už dávno to nebylo ono původní – pro nás velmi přijatelné – EHS. Evropské společenství se postupně stále více posouvalo od ekonomické integrace k politické unifikaci. I to je klíčem k porozumění dnešní době.

Někteří dodnes tvrdí, že to bylo v rozporu s myšlenkami poválečných, v Bruselu dodnes velebených tzv. otců–zakladatelů evropské integrace. Já jsem však přesvědčen, že to bylo a je s nimi v souladu. (...)

Tyto změny byly – jak víme – institucionalizovány Maastrichtskou a Lisabonskou smlouvou, což nikdy nebylo a ani nemohlo být cílem demokraticky uvažujících obyvatel Evropy. Už tehdy jsme mnozí chápali význam projevu Margaret Thatcherové v Bruggách (v roce 1988) a byli jsme zklamáni, že se mu v západní Evropě nedostalo zasloužené podpory. Západoevropané, kterým chyběla naše zkušenost s komunismem, narůstající rizika a hrozby k naší velké lítosti necítili.

Dovolím si přidat ještě jeden – pro mne nikoli zanedbatelný – tehdejší politický spor. Margaret Thatcherová byla jediným významným západním politikem, který si dovolil vyjádřit pochybnost o jednostranné, zcela pozitivní reakci Západu na německé sjednocení, které výrazně zvýšilo sílu a roli Německa v evropských záležitostech. Margaret Thatcherová to viděla jinak hned od počátku. My, Češi, se svými staletými historický-

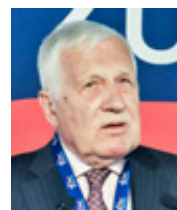
mi zkušenostmi s tímto naším sousedem, jsme měli – a někteří máme dodnes – obavy podobného typu. Nedávné zvolení Friedricha Merze německým kancléřem a jeho dosavadní politické kroky tyto obavy – v každém případě u mne – jenom posílily. (...)

Její odchod z politiky v listopadu 1990 rozhodně nebyl dobrovolný. Jejím náhlým politickým pádem jsme byli mnozí zcela šokováni, i když někteří z vlastní zkušenosti dobře víme, jak se život politika pohybuje stále na hraně. (...) Byl to důsledek dlouhodobě velmi křehké situace v britské Konzervativní straně, především pokud šlo o evropskou integraci v době, kdy se rozhodovalo o tom, jestli se má Evropské společenství změnit v Evropskou unii. Mnoho předních britských konzervativců tehdy stále ještě věřilo, a někteří věří dodnes, v krásu a kouzlo evropské unifikace. (...)

Odkaz Margaret Thatcherové žije a zůstane s námi – pokud ho my živí, živým budeme udržovat. K mému velkému zklamání se dnešní politická realita, současné intelektuální klima i nálada veřejnosti od jejích názorů a od její doby velmi vzdálily. Platí to jak pro naši zemi, tak pro Evropu jako celek. Obávám se, že – pomalu, ale jistě – směřujeme do levičáckého progresivistického světa, do světa, proti kterému Margaret Thatcherová během svého života a politické kariéry tak úspěšně bojovala. Potřebovali bychom ji v Evropě i dnes. Zejména by se měla opět narodit v nějaké velké evropské zemi. Ty malé oni moc vážně neberou.

Václav Klaus
převzato, redakčně kráceno
celý projev na:

www.institutvk.cz/clanky/3254.html

Prof. Ing. Václav Klaus CSc.
bývalý prezident ČR

CO PSALI J. R. R. TOLKIEN A C. S. LEWIS O NEBEZPEČÍ NESMRTELNOSTI

Podnikatel a spekulant zakládá nové náboženství, ale jakákoli snaha získat věčný život bez Boha je v podstatě marným pokusem uzurpovat si pro sebe Boží práva.

Již téměř pět let se podnikatel Bryan Johnson snaží o něco, čím se po staletí chvástali čarodějové a potřeštěnci – vzdorovat smrti. V roce 2021 spustil „Projekt Blueprint“, iniciativu proti stárnutí s konečným cílem umožnit člověku žít věčně. Na svém profilu na síti X (dříve Twitter) zveřejnil heslo: „Překonání smrti bude největším úspěchem lidstva.“

Nedávno se také pochlubil, že zakládá náboženství s názvem „Neumírej“, které se podle něj stane „nejrychleji rostoucí ideologií v dějinách“, zachrání lidstvo a přinese „existenci velkolepější, než si dokážeme představit“.

Jakkoli šíleně může Johnsonova myšlenka znít, rozhodně není nová. Ve skutečnosti nejméně dva z největších autorů 20. století předpověděli vzestup takového náboženského hnutí a varovali před ním. Přestože se ani jeden z nich neproslavil dystopickým či futuristickým literárním textem, J. R. R. Tolkien i C. S. Lewis psali o pokřiveném pohledu na věčný život, který by se mohl v budoucnu objevit.

Dar smrti

Mnoho čtenářů zná Tolkienovu dobrodružnou klasiku *Hobit* a trilogii *Pán prstenů*, avšak historie Středozemě sahá tisíce let zpátky a je mnohem pochmurnější. V příbězích popsaných v *Akallabêth* a převyprávěných v *Pádu Númenoru* Tolkien varoval před nebezpečím honby za nesmrtností.

Když byla Středozemě stvořena, dostali elfové dar nesmrtnosti a žili věčně, pokud nebyli zabiti, avšak rasa lidí dostala to, co Tolkien nazval „darem“ smrti. Zatímco elfové žijí dál a sledují, jak vše kolem nich bledne a upadá do temnoty a rozkladu, lidé jsou ze svého smrtelného světa vysvobozeni a musí snášet utrpení jen po (relativně) krátkou dobu. Nakonec se lidé ze

Středozemě začali smrti přespříliš obávat, protože vše, co je za ní, je skryto v temnotě a nelze to spatřit očima smrtelníků. Začali být zatrpklí vůči svému Stvořiteli a zoufale se snažili udržet při životě, i když to znamenalo přežívat ve stáří a v duševním úpadku. V honbě za nesmrtností ztratili zdravý rozum i důstojnost.

Tolkien psal, že tomu tak nebylo vždy. Lidé se kdysi mohli sami rozhodnout, kdy ukončí svůj život – když naplnili svůj osud, mohli se dobrovolně vzdát života a pokojně zemřít ve spánku. Ale nepřirozený strach z přirozené smrti a odmítání „daru“ smrti tuto schopnost zničil.

Aniž bychom se příliš nořili do Tolkienovy bohaté mytologie, stačí říci, že Ar-Pharazôn, poslední král velkého národa Númenor, se rozhodl vyzvat Saurona, satanovi podobného padoucha z *Pána prstenů*, na souboj o titul Krále lidí. Ar-Pharazôn Saurona přemohl a zaja, ale Temný pán začal postupně kazit královo srdce a mysl. Sauron zjistil, že Ar-Pharazónovou největší slabinou je strach ze smrti. Během několika málo let se Sauron stal královým hlavním rádcem a nakonec i jeho loutkovodíčem. Tajně podněcoval Ar-Pharazónův strach ze smrti a učil ho uctívat svého pána Melkora – známějšího jako Morgoth – dá-

Manuskript básníka Gawaina (1375–1400). Foto: wikimedia

belskou postavu ze *Silmarillionu*. Uctívání Melkora, tvrdil Sauron, je klíčem k nesmrtnosti. Koneckonců to nebyl Melkor, kdo dal lidem „dar“ smrti, ale Melkorův nepřítel, jím nenáviděný Stvořitel. „Tehdy se král Ar-Pharazôn obrátil zpět k uctívání Temnoty a jejího pána Melkora, nejprve potají, ale zanedlouho veřejně a před očima svého lidu,“ napsal Tolkien. Sauron a Ar-Pharazôn pak nařídili vystavět velký zlatý chrám pro uctívání Melkora. „Od té doby oheň a dým stoupaly bez ustání, neboť Sauronova moc denně rostla a v tom chrámu lidé za prolévání krve, s mukami a velkou zvrá-

Foto: Severuksen / Wikimedia

ceností přinášeli Melkorovi oběti, aby je zachránil před smrtí," napsal Tolkien. Ti, které Númenorejci obětovali, byli jejich vlastní příbuzní a krajané.

Snaha Númenorejců získat věčný život však hrůzou lidských obětí neskončila: uctívání Melkora neodstranilo smrt, ale naopak způsobilo, že Númenorejci propadli šílenství, nemocem a ještě většímu strachu z temnoty, kterou uctívali. Ar-Pharazón tedy vedl vojska Númenoru do říše Valar (můžeme si je představit jako nejmocnější anděly), aby si přivlastnil jejich zemi a nesmrtelnost. Místo získání věčného života však jeho úsilí vedlo k tomu, že svět byl rozbit a přetvořen a Númenor zničen potopou.

Ježíšovo vzkříšení bylo symbolem

Tolkienovo dílo je působivým, téměř biblickým varováním před honbou za nesmrtelností, vyprávěným prostřednictvím mytologie. Jeho krajan Lewis nabídl varování znepokojivě blízké realitě, která se objevuje nyní, ve druhé čtvrtině 21. století.

Lewisův apokalyptický román *Ta obudná síla* sice patří k jeho méně čteným dílům, je však pokladnicí filozofických, teologických, ba dokonce i sociálně-politických postřehů. Jedna z hlavních dějových linií románu sleduje naivního, leč

ambiciózního sociologa Marka Studdocka, který je sváděn a téměř zkorumpován spiknutím vědců, byrokratů a skupinou osob, které bychom dnes nazvali pokrokovými aktivisty.

Zatímco se Studdock snaží vyšplhat co nejvýše po kariérním žebříčku dobře financovaného institutu, zjišťuje, že elitní „vnitřní kruh“, který organizaci řídí, má v plánu usilovat – hádáte správně! – o nesmrtelnost. V klíčovém okamžiku příběhu mu obézní fyzik vysvětlí, že institut, pro který oba pracují, je určen k „něčemu lepšímu než k zajištění bydlení, očkování, rychlejších vlaků a léčení lidí z rakoviny. Je určen k překonání smrti...“ Fyzik pokračuje: „Z této kukly organického života, která chrání dětství mysli, má vzejít Nový člověk, takový, který nezemře, umělý člověk, osvobozený od přírody.“

Mark se pak dozví, že prvním z těchto Nových lidí je „hlava“ Institutu: useknutá a znovu oživená hlava zločince popraveného za vraždu manželky. „Zpočátku bude samozřejmě moc [nesmrtelnosti] vyhrazena omezenému počtu lidí. Těm, kteří jsou vyvoleni pro věčný život,“ vysvětluje fyzik Markovi. Ale postupem času se moc nesmrtelnosti „omezí na jednoho člověka“. Pokračuje:

Víš stejně dobře jako já, že moc člověka nad přírodou znamená moc jedněch

lidí nad druhými, přičemž příroda je jejich nástrojem. Nic takového jako Člověk neexistuje – je to jen slovo. Existují pouze jednotliví lidé. Ne! Není to Člověk, kdo bude všemocný, bude to jenom jeden muž, nesmrtelný muž.

Vysvětluje, že tento nesmrtelný muž bude mít moc udělit nesmrtelnost i dalším lidem a rozhodnout, zda jejich existence bude věčnou blažeností, nebo nekonečným utrpením.

Další postava, odpadlý duchovní, tomu dodává vysloveně teologický nádech: „A tak se vrací to, co ses naučil, když jsi jako malé dítě sedával na kolenu své matky. Bůh bude mít moc udělovat věčnou odměnu i věčný trest.“ Tento zlý teolog říká: „Uvidíš toho, kdo byl zabit a stále žije. Ježíšovo vzkříšení v Bibli bylo symbolem; dnes večer uvidíš, co symbolizovalo. Toto je skutečný Člověk a nárokuje si naši plnou oddanost.“ Fyzik, zjevný ateista, se ptá: „Vyplývá z toho, že když v minulosti nebyl žádný Bůh, že nebude ani v budoucnosti?“ Duchovní dodává: „Copak nechápeš, že ti nabízíme nevýslovnou poctu být přítomen stvoření všemohoucího Boha?“

Věčný život je samozřejmě ústředním pojmem křesťanské víry, kterou Tolkien a Lewis sdíleli. Ale podmínky tohoto věčného života stanovuje Bůh: je to věčnost strávená v důvěrném společenství s Bohem, se „samotnou Láskou“, jak to kdysi vyjádřil Lewis, ve stavu duchovní a dokonce i tělesné dokonalosti.

Věčný život je dar, který nám nabízí Boží ruka, právě ta ruka, která byla probodena hřeby a přibita na kříž, aby nám získala věčný život za cenu vlastní krve. Jakákoli snaha nárokovat si věčný život bez Boha je ve své podstatě marným pokusem uzurpovat si pro sebe Boží práva.

Chtěl bych říci, že Johnsonovi by možná prospělo přečíst si Tolkiena a Lewis. Ale jeho odhodlání nárokovat si nesmrtelnost jasně ukazuje, že by Tolkienova varování zavrhl jako pouhou bezvýznamnou mytologií a Lewisovy varovné postavy fyzika a duchovního by možná nesprávně pochopil jako inspiraci.

S.A. McCarthy, publicista
The American Spectator
přeložil Pavel Štíčka

SKROMNÝ A MILUJÍCÍ

Při usilovném a zaslouženě uctivém vyzdvihování matek jako nositelek života se tak nějak do pozadí vytrácí důležitost úlohy otců.

Těch dobrých otců, vzorů hodných zvýšené pozornosti, je jistě nemálo. Jen bych řekl, že nejsou tak úplně viditelní, protože oni prostě děti neporodí a ani zpravidla o nějakou tu další publicitu nestojí. Takovým tichým, neokázalým a až skoro neviditelným je můj tchán.

Byl vyučeným truhlářem, po dvouleté základní vojenské službě pracoval hlavně jako zedník a v zemědělském družstvu. Když jsem před dvěma desítkami let navštěvoval rodný dům mé manželky, moc často jsem ho nevidal. Vždycky se tak nějak během víkendu někde mimo oběd mihnul, aby jen se svou ženou – mojí tchyní – uskutečnil krátkou poradu o chodu malého domácího hospodářství: zda je již čas na otočení sena, jestli se bude telit kráva nebo že už bude potřebovat vygenerálkovat hydrauliku traktoru či že se blíží vhodná doba k sadbě brambor. V neděli se v tom malém hospodářství jen odpočívalo, pokud nebylo nutné jít uklidit rychle seno před blížícím se deštěm nebo podojit krávu. I když tchán považoval cestování spíš za přepych a marnivost, má manželka vzpomíná, že v dětství chodili na nedělní procházky či jezdili nedaleko na výlety či poutě autobusem všichni společně a měli radost už jen tím, jak jsou spolu.

Tchán také vzpomíná dnes už s lehkým úsměvem, že uživit rodinu nebylo snadné ani za komunistů. Zemědělské družstvo mu dávalo k dispozici k osečení různé příkopy a remízky, jak říkával „zaplevelené bažiny“, kde těžké traktory zapadaly. Když si v družstvu všimnuli, že území svým malotraktorem zkultivoval, rozhodnul předseda, že už mu je na příští rok k obdělání nezapůjčí. Nezřídka čelil ze strany společnosti posměškům kvůli své velké rodině. Po revoluci, nejvíce v devadesátých letech, jezdil přes deset let s jednou místní stavební firmou

Foto: Nela Šimová / Člověk a Věra

do okrajových částí Prahy do tehdy ještě malých obcí, jako byly Líbeznice, Říčany, Jesenice. Tam, doslova v polích, vznikaly, jak se tehdy říkávalo, „paneláky naležato“, které – nebýt ukrajinských dělníků – by nikdy nemohly být jen českými rukami v takovém rozsahu postaveny. Vracel se na víkend a věnoval se těm „silovějším“ pracem v domácnosti. Vynikal zručností a nad prací stále pečlivě přemýšlel. Nebál se tvrdé práce, ale uměl i odpočívat. Vybavuji si, když jsem ho skoro neviditelného takhle jednou zahlédl v sadu, jak po nedělním obědě v leže podřimuje ve stínu velkého ořešáku.

Byl zaníceným včelařem, měl deset včelstev a mnohokrát jsme dostali vynikající med z různého období snůšek. Ta nepředstíraná radost z úrody brambor, mazlení se s úžasně barevným jablíčkem v dlani, pochutnávání si na čerstvě nadojeném mléku, veselé pohupování vnučky na klíně, to jsou obrazy sice unaveného,

ale obětavého života zasvěceného rodině, na které jen tak nezapomenete. Pro rodinu by se kdykoli obětoval. Vzpomínám, jak jsme s manželkou před více než dvaceti lety stavěli dům a on nám přišel na pomoc ve chvíli, kdy jsme se dostali do víceméně nezaviněného a nebezpečného platebního problému. Oba jsme přitom s manželkou vysokoškolsky vzdělaní, se solidní finanční gramotností. Manželka při takové jedné pracovní návštěvě nám hladovcům ze stavby připravila k obědu řízky s bramborovou kaší. Byly to spíš menší řízečky, ona mu podala porci se dvěma kusy a on po vteřině jeden řízek vrátil zpět do misky s pološepem, ať zbyde dětem, aby rostly, že on už tolik nepotřebuje. Anebo jednou mi dopoledne řekl, že by na stavbě potřeboval nějaké menší kozy pro práce u stropu. Musel jsem ten den odjet do zaměstnání, a tak jsem mu řekl, že během dne se pokusím oslovit známé, zda by nám je někdo ne-

zapůjčil. Dal mi na to bádání a filozofování o problému jen pár hodin, protože než jsem vůbec stihnul něco zařídit, už mi zase volal, že si s elektrickou okružní pilkou poradil, ať už nic nesháním. Uvnitř jsem pak našel čtyři stlučené perfektní bytelné kozy.

Z mála mnohokrát uměl zaimprovizovat naprosto technicky dokonale, současně jednoduše a levně. Ochotně brával k práci i kutění svá vnoučata a ukazoval, jak se co prakticky dělá, vzniká a jak si hlavně umět v životě poradit. Dnes už dospělý syn s úsměvem vzpomíná, že když děda cítil, že je jeho práce s nimi jemně řečeno neefektivní, s unaveným hlasem, ale stále trpělivě prohlásil: „Nemáte hlad a žízeň? Šup, honem pobězte do kuchyně, babička vám určitě dá k snědku něco dobrého!“ a děti mu svým odchodem konečně uvolnily ruce.

Loni o Velikonocích ho postihla mrtvice, ochrnul na polovinu těla. Do té doby poměrně čilý a užitečný dědoušek najednou bojoval s neočekávanými zdravotními potížemi. Usilovnou rehabilitací v ústavu spolu s častými návštěvami rodin jeho děti se tak mohl po třech měsících vrátit domů a stále opakoval, že nechce umřít jinde než doma. Dnes sice obtížně a pomalu, ale chodí. Takřka do původní kvality se mu zlepšila srozumitelnost řeči. Na podzim jsme dědu s babičkou navštívili. Děda seděl u stolu a sklesle povídá, že mimo oloupání uvařených brambor a jablek na štrůdl už nic

Foto: Iva Horálková / Člověk a Věra

neovládne a necítí se být na tomhle světě ještě nějak platným. Bilancoval, jestli ten těžký život byl opravdu co nejlépe prožitý a k něčemu. No a teď nevíte, co na tohle máte říct. Za ním na pohovce seděly naše dvě děti s manželkou, mně něco problesklo hlavou a poznamenal jsem: „Podívejte se dědo vedle sebe – ten život za to určitě stál.“ Předtím jsem nikdy neviděl dědu plakat, s lehkým úsměvem mu do očí vstoupily slzy radosti.

Tchán v prosincových dnech oslavil krásné osmdesátiny. Narodil se jako poslední páté dítě, několik sourozenců ho předešlo do nebička a ještě jeho mamin-

ka vyprávěla, že Jiříka musela předčasně porodit v sedmém měsíci a jako nedonošené miminko ho nechávali v teple u otevřené trouby od sporákových kamen. Tchán Jiří spolu s manželkou Miladou vychovali do dospělosti devět dětí.

Milý Jiří, dědečku našich dětí, blahopřejeme ti k narozeninám a přeji Boží požehnání do dalších let. A děkuji Ti!

Ing. Petr Hlaváček
Nový Hrádek (čtenář)

RC MONITOR JE ZASÍLÁN BEZPLATNĚ

Můžete si jej objednat na adrese Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, I 52 00 Praha nebo na rcmonitor.cz. Zde se také můžete přihlásit k pravidelnému zasílání zpráv e-mailem.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

E-mail:

PSČ:

Počet výtisků:

Vydávání RC Monitoru je možné jedině díky zasílaným darům. Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou 40 Kč, což za rok činí 960 Kč. Dary lze uplatnit pro snížení základu daně. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

PRAVDA MÁ JMÉNO. KRISTUS

Na prahu nového roku se znovu vrací jednoduchá, a přesto nepohodlná otázka: co je pravda v církvi – a kdo ji vlastně chrání? „Celá církev děkuje papeži Lvovi XIV. za jeho prohlášení zaměřené na Krista, v němž jako Petrův nástupce sjednocuje všechny biskupy a věřící ve vyznání Krista, Syna živého Boha (Mt 6,16),“ napsal v těchto dnech kardinál Gerhard Müller. V době, kdy je tolik věcí „na dohodu“, kdy se víra někdy chápe jako soubor pocitů a preferencí, připomíná kardinál Müller cosi starosvětsky neústupného: pravda není předmětem hlasování. Pravda má jméno. Kristus. A církev ji nemá vymýšlet znovu podle toho, co je zrovna oblíbené, ale věrně ji přijímat, uchovávat a předávat dál. „Kristus je ve své osobě pravdou v plnosti času. A sjednocuje všechny epochy spásy, církve a dogmatických dějin v jednotě církevního vědomí víry v její minulosti, přítomnosti i budoucnosti,“ říká kardinál. Možná to nezní moderně, ale je to podivuhodně osvobozující: pravda je dar, ne výrobek. A není třeba ji „aktualizovat“, stačí se jí podřítit.

Novoroční pastýřské listy biskupů mívají pověst povinné četby. Ten letošní od otce biskupa Stanislava Přibyla z litoměřické diecéze bodá do živého. Zve nejen k vděčnosti, ale i ke zpytování svědomí. Připomíná, že minulé ideologie se nerozpustily jako cukr v čaji – jen změnilly barvu, jazyk a někdy i úsměv. A mnohé rány společnosti i rodin nejsou uzavřeny. Uzdravit je může pouze pravda spojená s pokorou, nikoli optimistická reklama na lepší zítřky. Velké téma je téma smíření, a to zejména v diecézi s historií vysídlených německých obyvatel. „Proto Vás, milé sestry a milí bratři, vyzývám, abychom se do tohoto procesu smíření zapojili s vědomím, že i když

V Praze se v sobotu 27. prosince 2025 uskutečnila Smírná pouť za nenarozené děti, jejich rodiče a lékaře. Začala mší svatou v kostele u Pražského Jezulátka, kterou sloužil biskup Antonín Basler. Fotografie zachycuje poutníky u jednoho z poutních zastavení tohoto svátečního dne, a sice v bazilice na Strahově u hrobu sv. Norberta, patrona těhotných žen. Foto: Petr Synek / Člověk a víra

jsme nebyli těmi, kdo svým bližním před osmdesáti lety ubližovali, přesto žijeme z toho životodárného pohybu odpuštění, jak se modlíme v modlitbě, kterou nás naučil sám náš Pán Ježíš Kristus: „Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům,“ vybízí litoměřický biskup.

Do toho přichází další, mnohem tvrdší skutečnost: křesťané stále umírají pro víru. Zpráva agentury *Fides* uvádí, že v uplynulém roce bylo zabito sedmáct misionářů a pastýřů. Ne jako hrdinové filmů, ale jako lidé, kteří prostě zůstali se svými, tam, kde se střílelo nebo kde nenávisť považovala kříž za provokaci. Jsou stále lidé, kteří platí za *Credo*, které my pravidelně o nedělích vyznáváme, nejvyšší cenu.

I zkraje roku se tedy nenápadně nabízí právě to, co křesťanství opakuje dvě tisíciletí: znovu začít – od srdce. Pravda bez přikrášení, pokání bez výmluv, naděje bez iluzí. Naděje, která stojí na tom,

že Bůh své dílo neopouští, ani když my máme chuť všechno vzdát. Rok 2026 tedy není jen další list v kalendáři. Je to pozvání k tomu, abychom se neschovávali před pravdou do slovníku relativismu, aby pokání nebylo zakleté slovo a aby naděje nebyla záminkou k pasivitě. Svět se opravdu „sám nespraví“. Křesťan však nikdy nevsadil na svět – vsadil na Krista.

A to stačí k tomu, abychom se přestali bát budoucnosti. Protože budoucnost není anonymní. Má tvář – a ta tvář se na nás dívá z betléma i z kříže. Během vánočních oslav jsem narazila na krásný motiv: polovina věnce byla zelená a slavnostně ozdobená s nápisem *This is the season* – „to je to období“. Druhou polovinu tvořilo trní s nápisem *This is the reason* – „to je ten důvod“. Jednoduchý obraz, který připomíná, že za radostí Vánoc stojí kříž a láska, která se dává.

–zd–

MONITOR – publicistický čtrnáctideník. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474.

Šéfredaktorka: Zdeňka Rybová. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D.; P. Mgr. PhDr. Štěpán Filip, Ph.D., OP; Mgr. Andrej Kutarňa; Ing. Vojtěch Macek; Jan Šindelka; Mgr. Radim Ucháč. Teologický poradce: P. Mgr. Evermod Jan Sládek OPraem.

Vydávání *RC Monitoru* je možné jedině díky zaslaným darům. Náklady na přípravu, tisk a distribuci jednoho čísla vycházejí asi na 40 Kč, což za rok činí 960 Kč. Všem dárčům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Vydavatel: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010

Vychází z církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010.